

Energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 03.12.2024

Vår ref.: 200803409-206 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Klageoversending Vardafjellet vindkraftverk

Vedtak av 09.07.2024 om nye støyvilkår for Vardafjellet vindkraftverk i Sandnes kommune er påklaget av Motvind Sørvest og Folkehelseutvalget i Motvind Norge.

Klagene er gitt innen klagefristen og tilfredsstiller de øvrige vilkår for klagerett i forvaltningsloven kapittel VI. NVE har forberedt klagen i tråd med forvaltningsloven § 33.

Vi kan ikke se at klagene gir grunnlag for å endre eller oppheve vårt vedtak av 09.07.2024. Klagene oversendes derfor til Energidepartementet for endelig avgjørelse.

Bakgrunn

Vardafjellet Vindkraftverk AS (VVAS) har konsesjon i medhold av energiloven for drive Vardafjellet vindkraftverk i Sandnes kommune. NVE fattet vedtak om konsesjon den 18.12.2014 og ED stadfestet konsesjonsvedtaket den 03.03.2017.^{1,2}

Etter idriftsettelse har det kommet flere klager på støy fra vindkraftverket. NVE gjennomførte en kontroll for å undersøke om vilkåret for støy i driftsfasen var overholdt. Kontrollen viste ingen avvik fra gjeldende konsesjonsvilkår om støy.³ Samtidig varslet NVE at vi vurderte å innføre nye støyvilkår fordi bekymringsmeldinger og beskrivelser av støybildet tilsa at det kunne være støyvirkninger ved vindkraftverket som ikke ble tilstrekkelig fanget opp i den gjeldende anleggskonsesjonen.⁴ Den 09.07.2024 vedtok NVE nye støyvilkår og oppdaterte anleggskonsesjonen.⁵

¹ NVE ref. 200803409-85

² NVE ref. 200803409-115

³ NVE ref. 201707968-491

⁴ NVE ref. 200803409-192

⁵ NVE ref. 200803409-201

Målinger av støy fra Vardafjellet vindkraftverk har vist at det oppstår spesielle støyvirkninger i form av annen amplitudemodulering, «OAM», som fremstår som en sjenerende støyulempe.⁶

Klage

NVE har mottatt to klager på vedtaket. Klagerne er Folkehelseutvalget i Motvind Norge og Motvind Sørvest. Klagene er tilgjengelig via elnnsyn og er oppsummert under.

Motvind Sørvest ber NVE gjøre et tilleggsvedtak hvor det settes opp en ekstra støymåler og at kriterier for når vindturbiner startes og stoppes blir kjent for allmenheten.

Folkehelseutvalget i Motvind Norge ber NVE endre vedtaket og fastsette en kort tidsfrist for VVAS for å løse støyproblemet, hvis det ikke lykkes må de aktuelle turbiner tas ut av drift.

Saksbehandlingsfeil

Folkehelseutvalget i Motvind Norge skriver at varselet om nye støyvilkår ikke ble sendt til støybelastede naboer, Sandnes kommune eller Statsforvalteren i Rogaland.

Motvind Sørvest skriver at NVE har lagt til grunn støyklager fra åtte eiendommer med 14 personer, men at det er minst tre støyutsatte eiendommer til som NVE ikke har vurdert eller sendt vedtaket med klagerett til.

Motvind Sørvest skriver at NVEs vedtak kun har henvisning til innkommende merknader fra konsesjonær og ingen henvisning til høringsinnspillet Sandnes kommune sendte til NVE den 26.04.2023. De skriver videre at NVE ikke har gjort noen systematisk vurdering av de innkomne støyplagene.

Folkehelseutvalget i Motvind Norge skriver at OAM ikke var et ukjent fenomen da konsesjonen ble gitt. De skriver at dette ble påpekt i klager på støy fra Lista vindkraftverk i 2014, men ikke er vurdert i senere konsesjonsbehandlinger av norske vindkraftverk eller ved endringssøknad om turbinstørrelse i Vardafjellet vindkraftverk. De skriver at det er et brudd på forvaltningsloven § 17 om å opplyse en sak så godt som mulig. De skriver videre at utvikler og bygger av vindkraftverket hadde god kunnskap om OAM uten å ta høyde for det ved planleggingen.

Folkehelseutvalget i Motvind Norge skriver at det ikke er utarbeidet en helsekonsekvensutredning for anlegget, og at dette må gjøres.

Mangelfull skjønnsvurdering

Motvind Sørvest skriver at NVE burde anbefalt VVAS å benytte flere støymålere utplassert hos naboer for å kunne fremskaffe bedre informasjon. De legger til grunn at måling av amplitudestøy må gjennomføres ved boliger hvor klagene kommer fra, fordi støy fra vindturbiner kan være vesentlig forskjellig over korte avstander. De skriver videre at dette

⁶ OAM er forkortelse for Other Amplitude Modulation. Der «normal» amplitudemodulasjon fra vindturbiner karakteriseres med rytmisk «svijsj» hvor støyen kan variere med 5 dB, så gir OAM større utslag, oppleves verre og kan bre seg ut over større områder.

også kan fange opp om endring i driftsregime fører til forbedring for ulike steder eller om det fører til forverring.

Motvind Sørvest skriver at det ikke fremgår av vedtaket hvilke kriterier som legges til grunn for start/stopp av vindturbiner. De skriver videre at måledata og start/stopp kriterier må være offentlig tilgjengelig og presenteres på en forståelig måte i sanntid.

Folkehelseutvalget i Motvind Norge skriver at det er dissens mellom VVAS sine påstander og naboer sin opplevelse av støyplagene. De skriver at siden februar 2024 har flere naboer opplevd at vindturbiner støyer mer og det er vanskelig å komme i kontakt med VVAS for å gi tilbakemelding. De viser til at NVE i vedtaket skriver at effekten av tiltakene er god, men at det ikke stemmer med opplevelsen til flere naboer. De skriver at flere naboer har sluttet å klage fordi de ikke opplever at det har en effekt.

Folkehelseutvalget i Motvind Norge skriver at konsesjonsvilkåret innebærer at naboer blir testobjekt over flere år mens konsesjonær forsøker å optimalisere driften og at en slik praksis kan få store negative konsekvenser for folk over hele landet.

Folkehelseutvalget i Motvind Norge skriver at det ikke er dekning for NVE og VVAS sin påstand om at OAM sjeldent oppstår ved norske vindkraftverk. De skriver at mange opplever støyplager ved norske vindkraftverk, men at det ikke er utført emisjonsmålinger eller målinger ved støymottakere for å kartlegge OAM.

Folkehelseutvalget i Motvind Norge skriver at NVE bør endre vedtaket og sette en kort tidsfrist for VVAS for å løse støyproblemet, hvis det ikke oppnås må de aktuelle vindturbinene tas ut av drift.

Klagemotpartens kommentarer

Klagene ble sendt VVAS til uttalelse 15.11.2024. VVAS har i brev av 30.11.2024 kommentert klagene. Kommentarene er tilgjengelige via elnnsyn og er oppsummert under.

VVAS skriver at de innretter seg etter de nye vedtakene som gjelder for driften. De skriver videre at de arbeider langsiktig og systematisk for å minimere påvirkningen på helse og sikkerhet for enkeltpersoner så langt det er mulig. De skriver at det inkluderer fysiske målinger der det lar seg gjøre, oppfølging av utvikling av eksisterende teknologi, samt kommunikasjon med de som kan være berørt av driften.

VVAS skriver videre at de har igangsatt tiltak basert på de nye vilkårene og motsetter seg ytterligere endring til ugunst for selskapet. De skriver at det må fremkomme nye omstendigheter før myndighetene på ny kan vurdere endring av konsesjonsvilkårene, de to klagene fremsetter ikke slike nye omstendigheter.

VVAS mener klagerne gir en uriktig fremstilling av deres behandling av klager på støy fra naboer. De skriver at alle henvendelser fra berørte personer blir registrert og at alle kjente personer som kan ha innspill om støy har blitt kontaktet av VVAS.

VVAS skriver at dagens støymålinger gir en rimelig balanse mellom kostnadene ved å gjennomføre målinger og verdien av å øke antall målepunkter. En økning i målepunkt vil etter VVAS syn ikke tilføre merverdier, samt det vil føre til betydelige ekstra kostnader.

VVAS skriver at det ikke er teknisk mulig å stoppe en vindturbin umiddelbart, fordi det kan forårsake betydelig skade og utgjøre en helserisiko. De skriver at de jobber med Vestas for å redusere tidsforsinkelsen, men at det ikke vil være teknisk mulig å eliminere forsinkelsen mellom uvanlige lyder og stans av turbiner.

VVAS skriver at de mener tiltakene som nå er iverksatt må gis tid for å bli evaluert, en periode på kun noen få måneder er ikke tilstrekkelig.

NVEs vurdering av innskutte klager

Innledning

I kapitlene nedenfor kommenterer NVE kun nye forhold som klagerne anfører og som ikke tidligere er vurdert, og forhold som vi mener bør utdypes nærmere. For øvrig viser vi til vårt vedtak av 09.07.2024.

Saksbehandlingsfeil

I vårt varsel av 28.02.2023, hvor vi informerer VVAS at vi vurderte å fastsette nye støyvilkår, stod Sandnes kommune, Statsforvalteren i Rogaland og seks naboer som kopimottakere av varselet.

I vedtaket av 09.07.2024 har vi lagt til grunn støyklager fra naboer vi har mottatt, eller fått videreformidlet fra Sandnes kommune. I vedtaket ble VVAS pålagt å informere berørte grunneiere, rettighetshavere og andre som burde ha kjennskap til vedtaket og som ikke stod på kopi av vårt vedtak. Konesjonær opplyser at ytterligere sju personer ble informert om vedtaket.

Videre rettet vårt varsel om nytt vilkår for støy seg mot konsesjonær for Vardafjellet vindkraftverk. Vi understreker at brevet var et varsel, og ikke en høring. Det følger av forvaltningsloven at en part skal varsles før vedtak treffes, og gis anledning til å uttale seg. Det var dette som var hensikten med varselet, og det er derfor konsesjonærs innspill som oppsummeres i vedtaket. Som Motvind peker på, har NVE også mottatt innspill fra Sandnes kommune i saken. Innspillene fra kommunen har blitt inkludert i våre vurderinger. NVE har også hatt kontakt og møter med Sandnes kommune om støy fra vindkraftverket.

Mengden bekymringsmeldinger NVE var kjent med da vi fattet vedtak om nytt vilkår for støy, førte til at vi vurderte støyulempen som en allmenn interesse. NVE konstaterer at Motvind har informert om ytterligere naboer som NVE og Sandnes kommune ikke var kjent med da vedtaket ble fattet, men vi kan ikke se at utfallet av vedtaket hadde blitt annerledes, dersom vi hadde vært kjent med disse naboene tidligere. Støyulempen ville fortsatt blitt vurdert som en allmenn interesse. NVE har vurdert alle innskutte klager på støy, og oppfatter at de beskriver tilnærmet samme situasjon. Situasjonen ligner også problembeskrivelsen VVAS selv gir av anlegget. Vi fant det dermed ikke nødvendig å gå inn i hver enkelt klage i dette vedtaket.

Manglende skjønnsvurdering

NVE vil ikke på bakgrunn av nåværende kunnskap om OAM pålegge VVAS å sette opp ytterligere støymålere. Som vi vurderte i det påklagede vedtaket, er de avbøtende tiltakene kostbare for konsesjonær. Det er uvisst om flere støymålere med alternative plasseringer kan forbedre støybildet rundt vindkraftverket. Fordi dette er usikkert, og de avbøtende tiltakene er kostbare, vurderer vi det som urimelig å pålegge dette nå. Hensikten med de nye vilkårene er at spesielle støyvirkninger fra OAM skal elimineres eller reduseres til et akseptabelt nivå. Hvilke tiltak som gjennomføres for å oppnå dette, som flere støymålere, må vurderes av fagkyndige.

VVAS skal dokumentere effekten av tiltakene og redegjøre for tiltakene til NVE hvert år. Dokumentene vil normalt bli tilgjengelig for allmenheten når NVE har mottatt de. Samtidig støtter vi at det er viktig at konsesjonær jobber for en god kommunikasjon med naboer. Av samme årsak som i avsnittet over vil vi ikke pålegge VVAS å publisere støymålinger i sanntid, fordi vi er usikre på om slik informasjon er egnet for en allment tilgjengelig publiseringsløsning. Dette må også være en faglig vurdering i arbeidet med videreutvikling av de avbøtende tiltakene.

Basert på tilbakemeldinger fra over 60 konsesjonsgitte vindkraftverk er NVE sin erfaring at klager på støy begrenser seg til noen vindkraftverk, og at Vardafjellet er vindkraftverket som er mest utsatt for OAM. Det utelukker ikke at andre vindkraftverk kan være utsatt for OAM, men vår erfaring tilsier at omfanget er lavere.

NVE mener ikke det er grunnlag for å sette en tidsfrist for å løse problemene med støy eller ta turbiner ut av drift. De nye støyvilkårene betyr at så lenge det er OAM, vil enkelturbiner måtte stenges periodevis og VVAS vil gå glipp av inntekter. Vi mener VVAS må få tid og mulighet til å gjøre systemet for nedstenging så presist som mulig for å redusere støy fra OAM og samtidig begrense produksjonstapet.

Konklusjon

NVE kan ikke se at det i klagen er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 09.07.2024. Klagen oversendes derfor Energidepartementet til endelig avgjørelse i henhold til forvaltningsloven § 33.

Sakens dokumenter gjøres tilgjengelig for Energidepartementet i elektronisk versjon, via innsynsløsningen SeDok, jf. e-post av i dag til postmottak@ed.dep.no.

Med hilsen

Ann Myhrer Østenby
seksjonssjef

Thomas Mo Willig
overingeniør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

Energidepartementet

Kopimottakerliste:

MOTVIND NORGE

MOTVIND SØRVEST

SANDNES KOMMUNE